

SZABADSÁG

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS NEGYVENNYOLCZAS PÁRT KOZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Széchenyi-utca 34-ik szám. SZELÉNYI és TÁRSA nyomdája.

A lap megjelen minden szerdán és szombaton.

Felölös szerkesztő:

Dr. NEUMANN BERTALAN.

Társszerkesztő:

BUDAI JÓZSEF.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor. Negyedévre 2-50 kor

Egyes szám ára 14 fill.

Abrándok kergetése.

Évtizedekkel ezelőtt valamelyik közgazdasági író, — ha jól emlékszem, Gyögy Endre — egy röpiratot adott ki ilyen címmel: „Keletre magyar!” Azt fejtegette benne, hogy nekünk kulturális és ipari hivatásunk van a Balkánon. A napi-sajtó az eszmét magasztalással fogadta és szintén biztatta Kelet felé a magyart, mintha bizony itt a hazában már nem lett volna mit tennie. Kongaták az üres jelszót a jelszavak nemzetének, de a Pató Pál országában azért csak nem haladtak előre se bent, se kifelé semmi. A műveltség és ipar megmaradt a maga balkáni színvonalán, eredetiségével és erejével nem tudott ott délen tekintélyre vergődni. A jelszónak nem lett semmi eredménye, legföllebb a szegény agyonkormányzott székeiek vándoroltak keletre, hol beolvadva az idegenbe, végkép elvesztek, a nemzetre. Ám a Keletre magyar jelszava csufos felsüléssel végződött: *Amerikába magyar lett belőle.*

A napokban nevezték ki Rákosi Jenőt a főrendiház tagjának. A hazából és a világ minden részéből, — talán a másvilágról is — özönlenek hozzá a szerencsekívánatok. Magunk is szívesen csatlakozunk ezekhez. Mert Rákosi Jenő nemcsak a magyar íróigárda, de a magyar hírlapírói karnak is egyik kimagasló, rokonszenves alakja.

Ámde ha elgondolkozunk a kitüntetés olai fölött, kissé mégis esökken a lelkesedésünk. Mert Magyarországon kitüntetések a haza függetlenségének szolgálatában szerezni nem lehet. Tagadja ezt valaki? Mutasson hát rá, hogy a mióta a főrendiház reformja megtörtént, kit neveztek ki ellenzéki elvekkkel a főrendiházba.

A Gyulai Pál-féle *tulzó 67-es* írók csöndes menedéke a főrendiházi tagság, nem pedig azoké, kik nemzetük jogaiért mindenre elszánt küzdelmet folytatnak. A Budapesti Hírlap körömszakadtáig híve a közös vámterületnek. Ezért esik a kitüntetés olyan veszedelmesen össze a kiegyezés nyelbeütésével.

Rákosi Jenő szintén évek óta foglalozik a magyar nemzet Balkánra való küldözgetésével. Ő belső barátságban él br. Dóczy Lajossal, a volt külügyminiszteri osztály-főnökkel. — Hihetőleg innen nyerte az ugynevezett imperialis

politikához a *sugalmazást*. Hogy Dóczyt meg honnan sugalmazták, azt nem nehéz kitalálni. *Igy lett a Budapesti Hírlap a bécsi Burg nagyraltató terveinek az elhelyezője.* Igen, imperialis politikáról van szó, *csak hogy nem magyarról, hanem a Habsburgokérol.* Azoknak kellene egy darab terület, türelmes, tudatlan alattvalókkal, le egészen Szalonikiig. — Rákosi Jenő vállalkozott arra, hogy a bécsi körök terveit a magyarság előtt népszerűsítse. Jól ismeri nemzetét, tudja, hogy a hiúsága és a gögje határtalan.

Ezen a gyenge oldalán akarja megfogni. Biztatja hát, hogy vissza kell varázsolni a dicső Árpádok korát — Habsburgokkal. Csak *akarnunk kell* s okvetlen nagyok leszünk, így biztat bennünket. Első feltetele ennek a foglalás, *az uralkodóház hasznáért.* Lám Boszniát is elfoglaltuk, ráköltöttünk csak a jó Isten tudja, hány száz milliót. De hát piac kellett az iparunknak, mert tudvalevőleg szegény hazáinknak oly nagy iparcikkékben a túltermelése, hogy véraldozattal is gyarmatokra volt szükségünk. Csak tovább a megkezdett uton: in hoc signo vinces. Naggyá lesz a magyar, ha *mások számára* foglal el idegen területeket. Oda megy imperialis politikát üzni, hová neki *mások parancsolják.* Vágjunk hát jó arcot a gonosz játékhöz. Hitessek el magunkkal, ha majd leparancsolnak a Balkánra, hogy hős Árpádok vezetnek bennünket, magyar érdekekért az idegenbe. Az élet csak illúzió, mondja Reviczki. Orizzük meg hát ezt a nagy kincsét. Silány helyzetünkben, a reménytelenségek közepett még az is valami.

A napokban Hoisy Pál eresztette meg képzelete féktelen pegazusának zaboláját. Könyvet írt a mi jövőnkéről és neki sem elég Magyarország. Ő már az elkövetkező századok Nagymagyarorszájáról ábrándozik. — Mienk lesz Szerbia, Bosznia, Bulgaria, csak *ámodnunk kell nagyot.* Arany Csórija is így tesz „A Nagy-Idai cigányok”-ban. Igen, beteljesedik az álom: „Anglia posztóján bársonyból lesz a föld!” Kétségkívül ezek a beteges ábrándok az eljövendő nagyság alapkövei. Magam is úgy tudom, hogy szilárd épületek alapjához a kő a legjobb építőanyag.

Az ilyen ábrándozás, eltekintve attól, hogy foglalozásnak nem kellemetlen, még azzal a haszonnal is jár, hogy a való élet rögtönös, nehéz feladataiól a figyelmünket eltereli. Mert az Árpádok

imperialis politikájának megismétléséről elmélkedve, — bizonyára nem jutnak eszünkbe olyan apró-cseprő dolgok, mint az évenkénti 200 ezer honfitársnak Amerikába való kivándorlása. Pedig az imperialis politikához ember kellene. Többet mondom, *még az önvédelemre sem vagyunk elegend.* Nyolczvan millió mivel, szorgalmas német és 120 millió szláv között mi ez a 8 és fél millió félmívelt magyar sziget? A székely is vándorol Oláhországba. Beleolvad a mi ellenségünkbe s fajilag azt erőssé teszi. Vagyonilag züllik az erdélyi magyarság s helyét az oláhság foglalja, mely már visszaszorította fajunkat a Tiszáig. De mit feesegek én ilyen bagateil dolgokról. *A kis politika,* minket nem érdekel, csak az oláh pópákat. Keletre magyar! tekints el hazád és fajod fölött, nézz idegen földekre, hogy ne jusson eszedbe helyzeted mély nyomorusága.

Gyarmata vagy az osztráknak, kezed, lábad guzsba kötve? Nem baj, gyógyír lesz mindenre az imperialis politika. Diszfelvonuló, loyális fajodban a vére még arra sem lázad fel, ha a bécsi körök *loyalitási paragraphust* emlegetnek neked. Ilyen nemzetnek rendkívül jól illik a Balkán ügyeivel való foglalkozás. Ne az iparfejlesztésre fordítsuk a milliókat, de kalandokra. Saját nemzetiségeinket nemcsak nem tudjuk beolvasztani fajunkba, de azok gyarapodnak a magyarság rovására. Itt bent hétről-hétre meggyalázzák, összetörik a zászlónkat. A magyar állam tiszteletére, a haza határain belül lakó ellenségeket megtanítani képtelenek vagyunk. A magyarság imperialis jogát bent a hazában erősen porólik. Arra sinés erönk, hogy ezt az országot telítsük nemzeti eszmével és tartalommal. Hancm azért Keletre magyar, előre a Balkánon egész Szalonikiig, almodj nagy Magyarországról, tied lesz a Csóriak birodalma!

Keleti faj vagyunk, az élet gyakorlati követelményei iránt csekély érzékkel, a mesék iránt nagy fogékonysággal. Ilyenek a többi keleti népek is. Az arab alig tudja megkülönböztetni az ábrándokat a valótól. A kínai ópiumot, a fellah Egyiptomban hasist pipál, hogy szépeket álmodják. A mi nagy pipáju és kevés dohányu fajunknak van már mivel teletölteni a pipáját. Ott az imperialis politikának a hasissa és ópiuma. Szívjuk hát ezeket a tudónkbe lelkesen, mert nem hétköznapi munka teszi nagy-

gyá nemzetünket, hanem a hiu ábrándozás.

Vakulj magyar! Ne gondoldj a saját nyomorúsággoddal. Előre keletre, ott van az álmok és álmodozók országa.

Vizvezeték és csatornázás.

Városunk a fertőző betegségeknek valóságos melegágya. Járványfészek vagyunk, hol az évről évre fellépő tifusz, vörheny, difteritisz és egyéb gyilkoló betegségek tizedelik a lakosságot. Az utcák, helyesebben közök lakásokkal tulsufoltak. Köztisztaságra, szemét eltakarításra, utca-tisztításra botránnyosan kevés gondot fordítanak. A talaj fertőzve van a beleszivárgó ürülékkel és szeméttel, a levegő a tulsufoltság miatt romlott. Ki azt mondja, hogy ezeken az állapotokon beláthatatlan időkkig változtatni nem kell, hogy minden maradhat továbbra is a régiben, az nem lehet a város lakosságának igaz barátja.

Ezeknek a bajoknak az összes kutforrása a helytelen tulsufolt építkezésekben keresendő. Ugy látszik, itt Miskolcon régebben mindenki úgy építkezett, a hogy éppen kedve tartotta s utcák kiszabására, háziterület és portanagyság meghatározására semmi gond sem volt fordítva. Végzetes és jóvá talán soha sem tehető nemtörődömség folytán olyanná fejlődött ez a 42 ezer lakosú város, mintha célul tűzték volna, hogy a közegészségügyet minél alaposabban aláássák. Helybeli orvosok állítása szerint, Miskolcon a halandóság nagyobb, mint magában a fővárosban.

Am azért, kinek az isten megfelelő vagyont adott, itt is megóvhatja az egészségét. Ha Orezy Gyula urnak ihatatlan a kutja, telik neki gieshüblí vizre is. Horváth Lajosnak a város közepén

is van szép kertje, melynek illatos bokrai és fái ózont lehelnek. A veszedelem azonban nem a gazdagokat kerülgeti, hanem a közép- és a szegény osztályt, mely kénytelen olyan lakással és olyan vízzel beérni, a milyent szűkes anyagi viszonyai megengednek.

A mi megveszekedett közegészségügyünkön kuruzslással, apró rendszabályokkal segíteni már nem lehet. Itt tenni kell, mert a helyzet tarthatatlan. El kell szánnunk magunkat néhány radikális lépésre, s ha kell áldozatra is, mire áldozunk ha nem az egészségünkre? Az a kérdés, hogy gyógyszerekre akarjuk-e kiadni a pénzünket, vagy csatornázásra. Első teendő hogy a hihetetlen piszkos udvarokat tovább ne tűrjük, hanem kényszerítjük rendszabályok alkotásával a tisztántartásra azokat a kiket illet. A város meg gondoskodik a szemét rendes kihordásáról, minek most nagyon is érezzük a hiányát. A talajt az ürögdrök és a szemét fertőzik meg, a talaj meg a kutakat. Ebből következik, hogy a csatornázás ügye fontosabb, mint a vízvezetéké. Am az ilyen sűrűn lakott összezsúfolt városban, a vízvezeték kérdését sem odázhatni el. Ezekről akarunk most egyet-mást elmondani.

Mindenek előtt jöjjünk tisztába azzal, hogy a csatornázás kérdése semmi esetre sem oldható meg oly módon, hogy a főcsatornák a Szinvába, mint közös gyűjtőbe, bele vezetessenek. *A Szinvának a vize kevés ahhoz, hogy ekkora tömege a tisztatlanságnak a vizet bűzhödté ne tegye.* Nagy szárazságban nyáron alig folyik valamelyes víz benne. Ilyenkor még a mostani kevésszámú csatornákból belefolyó szennyel is bűzhödté teszi a Szinva egész környékét. Képzeljük el már most, hogy mi lenne

a folyó táján *ha ilyen hosszan épült város mellett* fölülről le egész a tiszai vasutig mind belevezetnék a csatornákat? A folyó egész hosszában a házak majdnem lakhatatlanok lennének.

Emlékezzünk csak vissza, mikor a diósgyőri vasgyár pár évvel ezelőtt, forró nyári napokon a gyárban elhasznált kénese tartalmu piszkos levet a Szinvába belehocsátotta. A folyótól még 20 méter távolságra is kiállhatlan fojtó szag terjedett el, úgy hogy a városnak föl kellett szólni a levegő állandó megromlása miatt. Ha ilyen állapotokat nem akarunk meghonosítani, a csatornákat a folyó medrébe vezetni nem szabad. Elenkezőleg, föl kell ezt a roppant trágyaértékű használni mezőgazdasági célokra. Ha az óriás Páris megoldhatta a maga csatornázási rendszerét, a nélkül, hogy a Szajnába vezesse a csatornáit, mi is megoldhatjuk a magunkét. Ha már csatornát csinálunk, legyen az egész modern. A Szinva kevés vizét s a város levegőjét ne rontsuk el nyitott, gyűjtő csatornákkal.

A csatornázásnál jóval nagyobb gondot ad a vízvezeték kérdésének a megoldása. A Hámor felől való vizet, tudvalevőleg a vasgyár üzemelekre lefoglalta. A Tapoleza mellett lévő hideg források területének a megvétele óriási nehézségekbe ütközik. Különb is, ez a víz néha minden látható ok nélkül megzavarodik és napokig ihatatlan, zavaros marad. Vizében Neritina csigák élnek, s különben is könnyen megtörténhetik, hogy egy dolina vagy teber beomlás a források földalatti útját elzárja, s a víz folyását más irányba tereli. Maga a víz időközi megzavarodása is vagy a dolinák időközi beomlására vezethető vissza, vagy pedig egy nagyobb völgyteknőből hurezolja az

TÁRCZA.

A sas marad.*

Ki lantomnak hangot adál . . .
A sasnak is adsz szárnyakat;
Hazám! Mig a vándor madár
A tél elől más honba száll:
— A sas marad.

Elhagyja minden kebledet
Tavasz hazug, hülsen a nap!
Elhordja a falevelet
Az őszi szél is hoz deret:
— A sas marad.

Lágy fészket rak a fecsképár . . .
A sasé — száraz, tar galyak;
Körötte tél viharja jár,
Éltére törnek egyre bár:
— A sas marad.

Miért nem megy el? Mi tartja őt?
Más tájak bércze gazdagabb!
Miért nézi e bús temetőt?
E koldus, kopár hegytetőt?
— Miért marad! ? . . .

Pedig erősek szárnyai . . .
Viharral szembeszállanak,

* Mutatvány Pálmai József „Elveszett sugarak” verskötetéből.

Az égre törnek álmai!
Bármerre tudna szállani:
— Miért marad? . . .

Csak búsan ül, csak tova néz,
Mikor vihar, villám lecsap:
Lelkének játék mind e vész!
Mint vad habon a tengerész:
— A sas marad.

A hűség és a fájdalom
Tartják fogva e szárnyakat;
E kettő egymással rokon,
A komor szív, s a pusztá hon
— Azért marad.

Ki lantomnak hangot adál,
Szabad lelkennek szárnyakat;
Hármas bérczed bús orminál,
Élet halál készen talál! . . .
— A sas marad!

Pálmai József.

A leány, meg a legény.

Irta: *Kövér Ilma.*

Még két esztendővel ezelőtt is milyen könnyű, szinte repeső szívvvel sietett a régi korcsma udvarára Salgó Boris, akit apátlan árva volta arra kényszerített, hogy alig 16 éves korában maga lászson kenyere után. Cseléd korát a fővárosban kezdte. Ha falu-

belijével akart találkozni, rendszerint a nagy korcsma udvarán kereste fel őket hetivásár előtt való estén. Ott mindig hallott az ott-honiakról.

Mos tis ott ödögött Salgó Boris a korcsma előtt; de úgy ám, mint a kinek olyan van a rovasán, ami végett ferde szemmel nézheti még a vadidegen is.

Kiléste azt a pillanatot, mikor már valamennyien az ivóba telepedtek, csak éppen a vén Füstös István majszolta estebédjét a szekere bakján.

Oda sompolygott hozzá a Boris leányzó.
— Minden jókat kívánok István bátyámnak.

Volt valami kicsinylő, de meg szánakozásteli is a vén ember barázdavert arczatán, amint lenézett a közeledő vaszoncseleltre, csöndesen dohogva:

— Neked is szógám.

A leány ráemelte fénytelen szeméit, melyek ragyogását a sok köny moshatta el így időnek előtte. Beesett ábrázata, félénk viselkedése részvétre indította még azt is, aki tudott a felől a dolog felől.

Füstös István egy nyeléssel lenyomta a torkán a szalonna kíséretében bekebelezett hatalmas falat kenyert, aztán kissé foghegyéről vetette oda a kérdést:

— Hát hogyan megy a sorsod, Boris?

agyagos vizet a föld alá. Hogy az ilyen felszínről kapott víz néha fertőzött is lehet, azt Kolozsvárnak a Hidegszamos völgyéből levezetett vezeték vizei bebiztosították.

Igazán csodálatos, hogy ennek a városnak az intéző körei miért szegülnek olyan rettenetes makacssággal ellene az artézi víz furásának? Hisz a Tapolczáról Miskolczig rettentő sok pénzbe kerül a vezeték, hát még a víztartó s mindennek az állandó fenntartása? Ha hozzászámítjuk a vezetékre felügyelő személyzet fizetését, a megvételi és kisajátítási költségeket, olyan óriási összeg kerül ki abból, mely majdnem lehetetlené teszi a terv megvalósítását.

Az artézi kutak furása ma már messsően olcsó. Ha egyszer megfúrták, alig kell gondozni többet ezeket. Vezeték csak a város területére kellene és így elesnék a terület-kisajátítás, a víztartó, a hosszú vezeték s a vízvezeték és medenczét gondozó állandó személyzet fizetése. Olcsó és kitűnő vizet szolgáltat, mert hiszen az artézi víz mindég oly mély talajból fakad, hol nyoma sincs fertőző csirákknak. Az sincs kizárva, hogy városunk területén meleg kén tartalmu forrásokra ne bukkanjunk. Minden a mellett szól, hogy legalább is egy vagy két próbafurást kellene tenni a város területén.

Még ezélszerűbb lenne, ha a város közelében levő völgyeken, nevezetesen az Ágazaton, az u. n. Diós-kut táján és a Bedegvölgy középső részén csinálnának pár mély furást. Hihetőleg ott még biztosabban lehetne vizet kapni, mint a város területén. Innen is könnyű lenne a vizet a városba bevezetni.

Ha a közel 80 ezer lakosu Szabadka, fedezni tudta a maga vízszükségletét artézi kutakkal, miért ne tudná Miskolcz

is? — Valóságos könnyelműség számba menne a várost a tapolczai vízvezeték óriási költségébe belehajszolni anélkül, hogy az artézi kut furását még csak meg se próbálnák.

Ha 4000 frtot bele lehetett ölni az előreláthatólag semmi eredménnyel nem biztató Sajó menti kísérletekbe, az artézi kutra is lehetne talán valamicskét áldozni.

Fonolják meg ezeket a város ügyeinek intézői, mielőtt a lakosságot a tapolczai vezeték óriási költségeivel megterhelnék.

A „Szabadság“ nem szűnik meg. Helyszűke miatt nem foglalkozhatunk ez uttal azzal a legujabb gáncscsal, melyet lapunknak „a nagy amerikai“ dr. Halász Sándor tanár ur vetett. Csak jelezni akarjuk ez uttal olvasóink megnyugtatóására, hogy a „Szabadság“ mint lapársaink jelzik, nem szűnik meg. Az egész ügyre a jövő számunkban részletesen visszatérünk.

Bánffy és Wekerle. Mi köze ennek a két névnek egymáshoz, hogy kerülhet a sas össze a bagolylyal, azt kérdezi az olvasó. Hiszen már jó Horácius megírta a híres Ars poeticában, hogy „farkassal bárányt, kigyót ikríteni madárral nem szabad.“ Egy „Tiszamaradék“ álneve alá bujt politikai röpiró cselekszi meg a lehetetlent, ez emlegeti Wekerlet és egy napon, egy papiron, sőt egy közös czél szolgálatában Bánffy Dezsővel. Közös pártalakulásra hívja fel az országot a vegyes firma czégére alatt.

Mi azonban azt hisszük, hogy a vegyes czéghez közös megegyezés is kell s Wekerle aligha hajlandó a Bánffy zsenije igénybe vételével politikai vállalatba fogni, elég neki erre, ha akar a magáé is. A kis röpiratocská tehát csak csalsip, melylyel Bánffy: „a tettekben tényezhetni vágyó“ szeretné a maga politikai kalózkodása számára Wekerlet társul megnyerni. Wekerle azonban aligha áll kötélnek.

Meg kell adni, hogy a kis röpiratot gonosz maró szatirával és epébe mártott tollal írta

meg. Nem kimélt a hatalom polczán senkit. Sok csiklandós, bizalmas természetű dolgot mond el a szabadelvűekről, Darányiról, Láng Lajosról és Széllről, kit ő *Dobóse Kálmánnak* nevez.

Legérdekesebb az egész röpiratban, hogy br. Bánffy — hihetetlen! — *felcsapott, az önálló vámterület hívének.* Az ischli klauzula egyik szomorú hőse ime megtért, Saulusból Paulus lett. Ámde ha emlékezetünk nem csal, br. Bánffy Dezső volt, ki úgy nyilatkozott, hogy a birodalom (?) két széle között a kapcsolatot nem tágitani, hanem — hogy az ő kulináris stíljét idézzük: „*Szorosabbra összehúzni kell.*“ Ő volt, ki szemere vetette az önálló vámterületet követelő függetlenségi pártnak, hogy mindég szembe helyezkedik az uralkodó akaratával. Mintha bizony a nemzetnek az uralkodó mellett akarata nem lehetne.

Mekkora változás ment véghez a köztöleményben és Bánffyban, hogy már ő is felcsapott az önálló vámterület hívének! Welche Wendung durch Gottes Fügung, mondhatjuk mi Vilmosossal, az elhalt porosz királylyal. Bánffy Dezsőt még is arra kérjük, hogy ne kompromittálja az önálló vámterület eszméjét. Ő annyira tönkretette a saját egyéni megbízhatóságában és képességeiben vetett hitet, hogy okvetlen árt annak az eszmének, a melyet pártfogásába vesz. Nagyobb kárt tesz ő az önálló vámterületnek, ha mellette van, mint mikor azt ellenzi. Times Danaos et Lona ferentes. Ki egyszer Ischit akart csinálni, az már hiába esküszik az önállóságra.

Közigazgatási bizottság.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága, f. hó 8-án, szombaton tartotta ez évben első ülését, br. Vay Elemér főispán elnökléte alatt.

Jelen voltak az elnök-főispánon kívül dr. Tarnay Gyula alispán, Kovács Lajos főügyész, Szepessy Béla árv. elnök, Gaszner Gyula tb. főjegyző, gróf Halley József tb. főjegyző, dr. Kazay László, Kovács Loránd aljegyzők. A hatóságok képviselői közül jelen voltak: Kedves István, kir. tan. pénzügyigazgató, Bulovszky Gusztáv kir. ügyész, Hidvégi Benő

— Köszönöm kérdését — felelt a leány anélkül, hogy akár azt mondaná: jól, akár azt; rosszul. De hisz aki ránézett, egy tekintetből láthatta, hogy nincs mit irigyelni Salgó Boristól.

— Hát úgy van az hugám, nehéz rovás az élet. Már kinek-kinek . . .

A leány erre se felelt; csak valami nedvesség téle lepte el a két szemét.

— Mit csinálnak az otthoniak? — kérdezte aztán nagy félénken.

Már mint az édes anyád és a testvérhugod? Amit eddig: szégyenkeznek miattad . . . Ha kérdezted, kimondtam; kérdés nélkül hallgattam volna róla. Azt mondja az édes anyád, Zsuzsa ánygom, hogy kerüld a szülőfaludat messziről, mert ott annyi a becsületed, mint a legutolsónak. Nem itélem el a fölgerjedése miatt, mert ha az én Julis leányom kerül vala a te sorsodra, ezzel az élő kezemmel fojtottam volna bele a lélegzetet.

Salgó Boris lesütötte idő előtt megfogyott ábrázatát. Nem védekezett. Kezdetben megpróbálta tisztázni magát; azzal mentegette a szégyenét, hogy: hisz esküszóval fogadta az a legény, ha leszolgálta a katona esztendejét, hát feleségül veszi őt, — a gyermeke anyját. Még azt se hozta fel védekezésül, hogy ha már bünbe esett, hát nem tetézte azzal, hogy elemészsze azt, a ki semminek se okozója, de rááldozza az egész

keresetét, hogy pénzen vásároljon egy kis szeretetet, gondos ápolást az ártatlannak.

Nem védekezett, mert egy hosszú, kínos esztendő alatt megtanulta, hogy neki nincs mentsége; hogy ő egy elveszett teremtes, akire olyan szemmel néz, a ki csak tud a sorsa felől, mintha a világ összes bünét ő követte volna el.

Pedig hát mit tett voltaképen? Hitt; hitt annak a szónak, a mit az igaz szerelem köntösébe bujt képmutatás sugott az ő gyöngye lányfülébe.

Ugy, ugy, a lány, az a gyöngye és a férfi az erősebbik. Így tartják ezt kezdetlen kezdet óta. És mégis követ dobnak rá az emberek, elveszett teremtesnek nézik, ha ez a gyenge nem tud erősebb lenni annál az erősnél . . .

Hát igen, kezdetben sok keserves könyvébe került Salgó Borisnak, hogy így megcsalódott a hitében; de idővel úgy hozzá szokott a megaláztatáshoz, hogy csak néha-néha sirt fel benne az igazság szava: „Miért egyedül én vagyok a bünös?”

Salgó Boris kevés szóval bucsut vett Füstös Istvántól és a hogy jött, úgy suhant ki, akár a rövid életű árnyék.

Pedig hát üzenete lett volna az otthoniak számára; hirül akarta küldeni, amivel a jóképű reménység biztatgatja pár nap óta.

Ugy harmadik szájából hallotta két nappal

előtt, hogy Gergely Márton, a János apja elhalálozott.

Erre toltá bünét a legény annak idejében; ezzel tisztázgatta magát a leány előtt.

Nem vehettek el, Boris lelkem, mert minden jussomból kitagadna a főnálló apám; de azonfölül még agyon is ütne, a hol utjába akadnék.

Most hát meghalt a nagyralátó Gergely Márton és Salgó Boris azt akarta hazazüzeni, hogy holnap elmegyén abba a faluba, a hol Gergely János lakik, mióta visszament katonáéktól és lelkére beszél a csabítójának.

Mihelyt odavaló szekeret talált, utrakelt Salgó Boris.

Lelkének egyik felére a reménység fűzött szárnyat, a másik felét az a kétség nyomta ólomsúlylyal, amelyik már valósággal hozzanótt az elgyötört szívéhez.

Éppen déli harangszóra értek abba a faluba, amelynek legtakarosabb háza most inár Gergely János tulajdona.

Mélabusan kongott a harang.

Attól kérdezte elsőbben Salgó Boris: „Félém hajlik e ujra a kedvesem elpártolt szive? Csalafinta módon felelt a harang ércnyelve. Egyszer ezt kongatta: „Féléd feléd: aztán meg ezt: „Elpártolt, elpártolt!”

Ugy tudta meg a kocsistól, hogy melyik a Gergely János háza az idegen faluban. A felé irányozta lépteit.

tanfelügyelő, dr. Katona József főorvos, Gadies György az államépítészeti hivatal képviselőjében és dr. Kovács Domokos állatorvos.

A tagok közül jelen voltak; Zelenka Pál ág. ev. püspök, Blazsejovszky Ferencz apátplébános, Lichtenstein József, Bizony Ákos országgy. képviselő, Bartányi Gyula, Ragályi Béla országgy. képviselő, Szekrényessy Árpád, Radvány István, Bárczay László, Szaffka Pál.

Az ülés megnyitása után első sorban az egyes bizottságok alakultak meg a következő módon: Pótdó-kivétési felszólalási bizottságba választottak: Bizony Ákos, Lévy József, Blazsejovszky, Ferencz, Kedves István.

Közelelmi (felügyelő) küldöttségbe választottak: Bartányi Gyula, Lévy József.

Fegyelmi választmányba választottak rendes tagokul: Bartányi Gyula, Szaffka Pál, Kedves István, Hidvégi Benő. Póttagok: Radvány István, Raisz Ernő.

Gyámügyi felelőviteli küldöttségbe kinevezettek; rendes tagokul Bartányi Gyula Radvány István. Póttag: Blazsejovszky Ferencz. Választottak: rendes tagokul Bizony Ákos, Lévy József; póttagul választott Lichtenstein József.

A börtönvizsgáló bizottságba kineveztetett a központban: Bizony Ákos, Lévy József, Szaffka Pál, dr. Katona József, Raisz Ernő.

A m.-csáthi járásbirósághoz: Bárczay László;

a m.-kövesdi járásbirósághoz; Ragályi Béla;

a s.-szent-péteri járásbirósághoz: Bárczay László;

az edelényi járásbirósághoz: Ragályi Béla.

Az erdélyi II-od foku kihágási bírósághoz választottak, rendes tagokul: Bartányi Gyula, Lévy József, Lichtenstein József, Szaffka Pál, póttagul Radvány István.

A gazdasági munkás ügyben II-od foku bírósághoz választottak rendes tagokul: Bizony Ákos, Lévy József, Blazsejovszky Ferencz, Radvány István, póttagul Bartányi Gyula, Lichtenstein József, Ragályi Béla és Bárczay László.

Az erdélyi albizottságba szavazó-lappal

választottak: elnök: dr. Tarnay Gyula, tagok: Bizony Ákos, Radvány István alelnökök.

Következtek az előterjesztések és jelentések. Kedves István pénzügy igazgató tudatta, hogy az adók pontosan befolytak. Dr. Katona József megyei főorvos ellenben kedvezőtlennek mondja ez uttal is a megye közegészségügyi állapotát. Gadies György államépítészeti hivatali és Kovács Domokos állategészségügyi jelentései után az apró II. és III. foku közigazgatási ügyben hozott határozatok nyertek elintézt.

Ez alkalommal került tárgyalásra dr. Kürz Jakab felebbezése a „Szabadság” tulajdon joga ügyében, melylyel a jövő számban részletesen foglalkozunk.

Levél Amerikából

Dr. Kovács Gábor főgymnáziumi igazgató jubileumáról a tengeren túl megjelenő magyar és osztrák lapok is hírt adtak annak idején. Egyik tanítványa, a Szikszón született Friedl Lambert, ki a helybeli főgymnáziumban érettségizett és aztán Amerikába vándorolva ott tört magának utat a megélhetésre, ez alkalomból gratulált egykori tanárának.

Dr. Kovács igazgató a figyelmet megköszönve, kérdést intézett egykori tanítványához az amerikai viszonyok felől s egyben kérte, hogy írjon valamit az idegenbe szakadt magyarság ottani helyzetéről is. Friedl az alább közölt érdekes levélben válaszolt az igazgatónak:

New-York, 1902. decz. 24.

Igen tisztelt Igazgató Úr!

Igaz örömmel vettem f. hó 1-ről keltezett szíves levelét és ezuttal csekély erőmtől lehetőleg igyekszem hű képét adni a kívándorló magyarság helyzetének az Egyesült Államokban, különös figyelemmel a hozzám intézett becses kérdéseire.

Nem tudom, sajnos-e vagy nem, hogy bizony a kívándorló magyarság zöme jobban

él itt, mint szép Magyarországon. A szegény napszámos ember, a ki otthon 50—60 krért véres veritékkel dolgozott 12—16 órát naponta, s a mellett kénytelen volt ura, gazdája előtt meghajolni is, itt 8—10 órai munka mellett *urasan* él. Nem akarom ezuttal elmulasztani, hogy reá ne térjek Tóth Bélának egy a minap a „Pesti Hírlap” hasábjain közölt légből kapott cikkére, mely az amerikai „tóttság” helyzetével foglalkozik. Hát bizony téved Tóth uram! — Ő ugyanis azt állítja, hogy a tót még az otthoninál is nyomorultabb viszonyok között él itt, már pedig én, a ki szemtanuja voltam és ugyszólván vagyok mindannak, a mi a mi népünkkel történik, ép az ellenkezőt állíthatom. Ha Igazgató ur egy vásár- vagy ünneppnap végig nézne bármely amerikai város *magyarországi* kolóniáján, bizony nem hinné hogy az a sok „gentleman” a ki kemény kalapban, most pl. szép télikabátban, keztüsen sétál fel s alá, megannyi gatyáshalinas magyar-tót fia, avagy hogy a kalapos keztüös „lady” megannyi magyar tót cseléd-leány.

Ösmerek oly magyarokat (otthon földművesek voltak.) akik itt a „Carnegie”-féle aczélgárban 6—7 dollárt keresnek naponta és nem ismerek olyat, a ki kevesebbet keresne 1 dollárnál. Vegyünk most már egy napidijast otthon (vagy tán kissé magasabb rendű és rangu tisztviselőt is,) a ki 80 krt vagy 2 koronát keres és ebből családot kell tartania és „representálnia” is, míg itt a társadalmi rend és viszonyok igen sok czifranomorusághoz vezető hamburgot nem akarnak ismerni. Hogy gyűjteni lehet-e itt? Ez rendkívül általános kérdés és azért nem is lehet reá részletesen válaszolni. Ha azonban a mi honfitársainkról van szó, bizony lehet, nagyon is lehet. Ime egy kis statisztika. A mi cégünknek 8000 bank a levelezője az Egyesült Államok területén, a mely bankok mind a cég közvetítésével csinál-

Már csak két házikó volt közte. Egyszerre visszahőkölt. Bár hozzája készült, váratlanul találta magát Gergely Jánossal szemben.

— Adjon Isten, János, én vagyok. Nem ismer? — szolt kis vártatva.

Mintha rég elföldelt bűnei tértek volna vissza kísértet képében, úgy nézett a legény a lányra.

Szakgatottan ejtette a kérdést:

— Mit keressz te itt, Boris?

— Kelmedet, meg a jobbik szivét. Hallottam, hogy az édes apja elhalálozott. Most hát semmi se tiltja attól, hogy visszaadja a tisztességemet, hogy apja legyen annak a nyomorult senki fiának.

— Már hogy én feleségül vegyelek téged?

Miután látta a kislelkű legény, hogy a lány két kezét összekulcsolja és úgy könyörög azért, amit más markába szorongatott méreggel vagy egyéb gyilkoló szerszámmal csikar ki attól, aki az első szóra vonakodik jóvá tenni, amit ellene vétett. Bátorban, szinte gunyos hetykeséggel vágta oda a megismételt kérdést.

— Már hogy én feleségül vegyelek? Hát azt már nem teszem, galambom.

Rimánkodó volt a lány hangja, rimánkodó volt a tekintete és tehetetlen rimánkodásba olvadt föl egész lénye.

— De hisz megesküdött erre! . . .

— Nem tudok felőle. És ha is, sok olyat hallottam rólad még a vásáron, a mi felold az esküm alól.

— De ki az okozója annak, a mit rám mondanak? . . . Csakis kelmed. Igaz, úgy bánnak el velem, mint az utolsó ronggyal.

— Aztán ilyen asszonyt vegyek én el feleségül, habám? dobta oda félvállról Gergely János.

— Ne feledje el kelmed, hogy miatta hull rám minden gyalázat.

— Már mint én miattam? Aztán hol erre a bizonyosság?

— Az Istennél! kiáltott fel kétségbeesetten Boris.

Magasra emelte a két karját, mintha így akarna bekapaszkodni abba a láthatatlan kézbe, a mely megvédelmezi őt a fekete gyanusitástól.

— Egyéb dolga van annak, mint hogy minden könnyelmű teremtésnek a pártjára keljen. Egy szó mint száz, csak tiszta erkölcsű lánynak köti be a fejét Tatár Gergely János.

És ezzel gunyosan lépkedett el a leány előtt.

A leány csak hagyta, nézte tehetlenül. Aztán fölkerelkedett benne a büszkeség, a mely utját állta abban, hogy utána rohanjon, beleje csimpajkózzék és egyetlen szóval is kényszerítse szava betartására.

Hagyta, hadd menjen, ha már a szíve ennyire elpartolt tőle.

Gergely János pedig vissza se fordult többé. Nagy hetykén ment a szép zsindeletes házig. Ott betért.

A legjámorabbik ábrázatával szólalt meg: — A feleletért jöttem gazduramhoz, a melylyel tegnap adása maradt a nevemben itt járt Kazó Péternek.

A módos gazda két kezét nyujtotta a szíves látás pecsétjéül s így felelt:

Nagy tisztesség a házamra, hogy lányomra vetéd szemeidet, Gergely János: mert hisz nyilvánvaló rólad, hogy derék, jóra való legény vagy.

— Derék, jóra való legény?! . . .

És még csak el se futotta ábrázatát a szegény, meg se mozdult a lelkiismerete Gergely Jánosnak erre a kijelentésre.

Emelt fejvel vette a dicső szót a legény. Kiegyenesedett szálas alakja és ezzel ledobta válláról utolsó maradvékát is annak a bűnnek, melynek egész terhe arra a gyöngelányra súlyosodott, aki sorsa miatt megtörve meghunyászkodva vonszolta vissza a város felé az ő keresztjét.

Mert hát az erős gyöngé, gyáva a bűn felét magára venni, hadd czipelje az a gyöngének nevezett Isten teremtése.

nak transmissiókat a világ minden részébe. Nem árulok el üzleti titkot, ha megmondom, hogy az ausztria-magyarországi transmissio átlag 1 1/2 millió márkára rug hetenkint. És ezt a rengeteg pénzt mind a szegény magyar gyűjti. Hát még mennyit gyűjt, a mit el nem küld. Nem csoda azután, ha egy része a kivándorlóknak megunja az unalmas magányt és ahelyett, hogy egy-két évben egyszer hazamenne övéit meglátogatni, elhozza övéit az új hazába. Szóval a napszámos munkás embernek jól megy itt a dolga (majd a bajaira később térek rá). Másképp áll a dolog a magunkfajta félművelt elemmel. (Meg kell jegyezni, hogy nagy része ennek az elemnek svindler, szökevény, a mely csak nagyon ritkán tud zöld ágra vergődni. Mi igényekkel jövünk ide és azt hisszük, hogy nekünk különös jogaink vannak ahhoz, hogy itt milliókat szerezzünk. Mindamelllett, eltekintve a kezdet rémséges nehézségeitől, boidogulunk mindnyájan, a kik nem duhajkodunk, kártyázunk és iszunk, mert Amerikában a lump elemnek nincs helye. Ott józan, mértékletes munkásokra van szükség.

Azt kérdezi Igazgató ur, hogy hogyan itélik meg a mi műveltségünket itt? Erre is nagyon nehéz válaszolni. Az amerikaiak 90%-a nem művelt, mindamelllett azonban nem tudatlan. Ugyanis nem hiszem, hogy vannak-e a világon jobb elemi iskolák, mint itt és a mi polgári iskolánk, mintegy természetes folytatása az eleminek, úgy, hogy minden amerikai kereskedő, munkás, iparos stb. mondhatni 4 polgárit végez, mielőtt kimenne — dolgozni, élni. Mig ellenben az orvos, vagy ügyvéd, gyógyszerész stb. ez iskolák elvégzése után sem köteles magát általánosan, hanem csak szakmájában tovább képezni. Azért van az azután, hogy Amerika általában keveset törődik a Dante divinájával, vagy éppen a Raphael ecsetjével, bár a közönséges munkás házában is találunk zongorát és a gyerekek nagyrésze vígan mulattatja a környezetet az amerikai népdalok eljátszásával, bár a klasszikus zenéért sok pénzt áldoz a gazdag osztály.

Szóval a kivándorlónak itt minden tekintetben más irányban kell, ha nem is művelnie, hanem szoktatnia magát, ha boldogulni akar. Sok dologhoz hozzá kell szoknia a mit a yankei korrektnek tart, otthon pedig félszűcs volt. (Pl. itt nem szabad addig köszönteni egy hölgyet, míg ez arra egy fejbőlintással engedélyt nem adott. Kalapot csak hölgyeknek emelünk, uraknak nem.) Én hála Isternek nem panaszkodhatom, bár kissé nehéz volt addig, míg angolul megtanultam. Ma nincs az a helye az Egyesült Államoknak, ahol ne tudnék urasan megélni. Az élet olcsó. Egy font liszt itt 3 cent, egy font cukor 5 cent, egy font kávé 30 cent, egy font hus 14—16 cent stb. Ha aztán az ember megkeres 90 vagy 100 dollárt havonként, igen szépen élhet. (Egyébként most kínálnak egy állást 120 dollár havi fizetéssel, melyet lehet, hogy el fogok foglalni.)

Szabadjon még a magyarság bajairól egyet mást szólani.

A tót elemet megmételtyezte egynehány pauslav izgatónak a sikerteljes működése. Holmi betegsegélyző-egyletek ürügye alatt szervezték a tótságot és uszítják őket

minden ellen, ami magyar. A magyar elemnek nincs pártfogója, utmutatója. Az osztrák konzulátusokhoz nemcsak, hogy nem akar, de fél is fordulni a magyar; hisz ott ugy is csak ráförmednek.

Most, a mikor a kivándorlási törvényjavaslatot fogja tárgyalni a t. Ház, alaposan meg kellene hányni-vetni annak minden pontját és gondoskodni kellene arról, hogy az esetleg visszatérő kivándorlónak munkája legyen otthon.

Miért ne amnestiát adni egyszer az Amerikában élő rengeteg sok katonaszökevénynek?

Sajnálom, hogy abba kell most hagyni a fecsegésemet, de vendégeim jönnek.

Egyébként szívesen állok rendelkezésére Igazgató urnak és maradok

igazán tisztelő hiva,
Friedl Lambert.

UJDONSÁGOK.

— Személyi hír. Dr. Szentpáli István polgármester egy küldöttség élén Budapestre utazott. A küldöttség Láng Lajos kereskedelmi miniszterhez megy, a m. csáthi vasut ügyében.

— Disz ülés. Abból az alkalomból, hogy Singer Henrik dr. az „Erzsébet“ kórház eddigi igazgató főorvosa díszes állásáról lemondott, — az „Erzsébet“ kórház bizottsága f. hó 10. d. u. 4 órakor ülést tartott Szabó Gyula dr. elnöke alatt. Az ülés tulajdonképeni tárgya a volt igazgató főorvos lemondása és az újonnan kinevezett Köllner Károly dr. igazgató-főorvosi minőségben való bemutatkozása volt. Megható beszédben vett búcsút a bizottságtól a távozó igazgató, melynek elhangzása után Köllner dr. mondta el a programját. A volt igazgatónak a bizottság áldásdus működéséért őszinte köszönete kifejezése kapcsán hervadhatatlan érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítette.

— Ki lesz Borsodvármegye főjegyzője. Valóban olyan kérdés, melyre a feleletet győtrő kíváncsisággal lessük, várjuk. Mint ilyen fontosabb állás betöltése előtt mindig, ép úgy most is a legváltakozóbb javaslatok, kombinációk hozatnak forgalomba. Eddig négy nevet hallottunk, a kik a választásnál minden valószínűség szerint passiv szerepet visznek. Ezek: Vadnay Tibor a központi járás főszolgabírája, Zsóry György ózdi járási főszolgabíró, Gaszner Gyula tb. főjegyző és Bottlik József a m. csáthi járás főszolgabírája.

— Változás. Kopácsy Béla, lapunk főmunkatársa e kötetekből kiválván, helyébe Schweitzer József lépett be szerkesztőségünk kötetébe, főmunkatársi minőségben.

— Fizetésrendezés a vasuti hivatalnokoknál. A m. kir. pénzügyminiszter a vonatkozó javaslatot pénzügyi szempontból határozottan elfogadhatónak nyilvánította, s azt véleményes jelentéssel visszaküldte a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez. 1,800,000, koronát tesz ki az az összeg, mely az 1903 évi költségvetésbe az összes alkalmazottak fizetésrendezésének céljaira felvétellett. Hogy hivatalosan mikor fog a fizetésrendezés publicitálni nem bizonyos, de valószínű, hogy a költségvetési tárgyalások befejeztével. A hivatalnokai kinevezés 14:0 k. fizetéssel fog történni, míg a főhivatalnoké 3600 k. lesz. Természetes, hogy a fizetésrendezés keretén belül a lakbér is szabályoztatik, sőt a nyugdíj fölemelése is tervbe van véve. A főhivatalnokok fizetésrendezése csak az 1904 évtől kezdődőleg történik.

— Árverezés a vasutnál. Ezzel közhírre tetetik, miszerint az üzletszabályzat 70. § értelmében elárúsítandó kézbesíthetlen és főlős árúk nyilvános árverezése a Miskolczi

gömöri pályaudvar állomásán lévő áru-raktárban 1903. évi január hó 20-án délelőtt 9 órakor tartatik meg, mely árverezésre a t. cz. közönség ezennel meghívatik.

— Házasság. Rosenzweig Jónás kereskedő, vajdahunyadi lakos vasárnap délután esküdött örök hűséget Spitz Irma kisasszonynak, Spitz Mór miskolczi kereskedő leányának.

— Viszály gróf Lónyaiék között. A „Zeit“ és az „Oesterreichische Volkszeitung“ állítólag arról értesült, hogy a gróf Lónyay pár között igen komoly differenciák merültek fel. Lónyay gróf, ki nevével a legutóbbi időben Dél-Franciaországban tartózkodott, nejét hirtelen elhagyta anélkül, hogy utazásának céljáról bármily értelemben is nyilatkozott volna.

— Méncsikók vásárlása. A m. kir. földmívelésügyi miniszter egyéves méncsikókat vásárol közvetlen a tenyésztőktől. Az eladni szándékozó méncsikó tulajdonosok egy korona bélyeggel ellátott nyilatkozatukat küldjék be f. évi február hó 1-ig a földmívelésügyi miniszteriumhoz.

— Pályázat. A sztrópkói járás főszolgabírája pályázatot hirdet a sztrópkói körjegyzői állás betöltésére. A kik az állás elnyerésére aspirálnak, pályázati kérvényeiket a törvényben előírt mellékletekkel a sztrópkói járás főszolgabírói hivatalához f. évi január hó 25-ig tartoznak beadni. A választás a következő napon tartatik meg.

— Baleset. F. hó 7-én Szerencsen a vasuti állomás közelében a délelőtti órákban Kurfürst Anna fiatal leány a sineken keresztül akart jutni. Ép ez időben közlekednek a cukorgyári vonatok legsűrűbben. A tilost jelentő sorompók bár le voltak bocsajtva, a várakozó kis leány megunván az állást, hirtelen neki iramodott a vágánynak, de vesztére, mert egy fekezhetetlen gyorsasággal robogó teherkocsi a leányt elütve, jobb lábát annyira megsérlemezte, hogy azt térden alul le kellett vágni.

— Végzetes tévedés. Weisz Lipótné, szepes-bélai lakosnő kis gyermeke már hosszabb idő óta betegeskedett. E napokban a gyermeknek orvosa kétféle gyógyszert rendelt. Az aya tévedésből a külső használatra rendelt gyógyszert a gyermeknek beadta, melynek hatása alatt a kis ártatlan gyermek pár órai győtrő fájdalom után kiszenvedett.

Igen alkalmas utazásoknál.
Rövid használat után nélkülözhetetlen.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva.

Sarg's

Bizonnyítvány kelt Bécsben,
1887. jul. 3-án.

Kalodont

nélkülözhetetlen

fogtisztító-szer,

A fogak tisztántartásához csupán szájjvizok nem elégségesek. A foghúson mindig ujlóg keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatosan egy frissítőn és antiszeptikusban ható fogtisztító-szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont“ már az összes kulturállamokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

X Nősülés céljából egy 38 éves ev. ref. vallásu gyermektelen özvegy ember 6000 korona készpénz vagyonnal, ismeretségét óhajtja egy idősebb leány, esetleg egy 30—36 éves gyermektelen özvegy asszonynak, kinek szintén 2000—3000 korona vagyona van. Irásbeli ajánlatok lehetőleg arczképpel a lapok kiadóhivatalába küldendők.

x **Carnevál.** Legszébb Szénásy báli különlegességek Arvai Soma divat-üzletében Széchenyi-utca 50. szám alatt megtekinthetők, mely újdonságok a divat és jóízlés terén a legmértvadászabbak az idej farsangra.

— **Orosházi házi kenyér.** Az orosházi Gémes-féle házi kenyér-sütőde, mint lapunk hirdetési rovatában is látható, hétfőn folyó hó 12-én nyílt meg, s a fogyasztó közönség abban a kellemes helyzetben van, hogy valódi jó házi kenyeret élvezhet, melyet orosházi leányok sütnek a *Vay-ut 11. szám alatti* sütődeben. A vállalat már eddig többek között Orosházán, Debreczenben, Nagy-Szalontán, Békésgyulán, Szatmáron és Kassán is állított fel hasonló sütődeket és mindenütt óriási forgalmat csinál, mert a közönség valódi, jó, hamisítatlan kenyeret élvezhet, a mi bizony nem kis szó nagyobb városokban, mint a minő Miskolcz is. Különb az orosházi kenyér már kitüntetésben is részesült, a mennyiben a bécsi kiállításon díjat nyert.

Dunky fivérek

es. és kir. udvari fényképészeknél

Miskolcz, Városháztér 20.

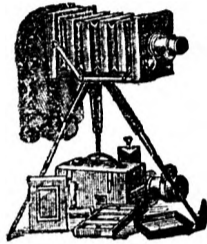
művészi kivitelű

fényképek készítőnek.

Mindennap este 6 óráig.

(Ha sötét van, műfénynél.)

Műkedvelők részére friss vegyszerek és száraz lemezek kaphatók.

Irodalom és művészet.

Színház.

Az Ujfundlandi, Maurice Hennequin bohózata került színre f. hó 10-én. A megjelent kis közönség arra enged következtetni, hogy a darab iránt kevés volt az érdeklődés, jól lehet, jobb sorsra érdemes. Maga a szerző neve is garancia lehetne a közönségnek.

Az előadás valóban élvezetes volt. A szereplő személyek kevés kivétellel elemükben voltak. Szalkai Lajos nagyon beletalálta magát Bruniquel Fortun szerepébe. Választékos volt mindenben, úgy mint szerepe megkivánta. Fokozta valószínűleg játék-kezdését a zsinórpadlásról számára lebecsült terjedelmes babérkoszoru, melyen e felirat volt: „Szalkay Lajosnak — elismerésül.”

Déri Béla Corbinet szerepében biztos felépítésével, merészségével, melyet igazán hűen alakított, jól hatott a nézőre.

Miklósi Ilona úgy látszik, bármily zsánerről darabban beválik, épp úgy tud lenni komoly, mint játszi, derült és pajkos, minden mozdulata kecses, igazi színésztehetség.

Halmai Kornél (Bruniquelné), Baracs (Cecile), Bogyó (Fontain) nagyon elősegítették a darab sikerét.

A Napraforgó, került vasárnap színre, Derék Anta! népszínműve. Miklóssy Ilona játékka elbájoló volt, ki a czimszerepben küzdött a diadalért. Méltó partnere volt Haller Irma, kit a közönség úgy ismer, mint a ki rendszeren megfelel pozitívjának.

Rajz Ödön és Déri nagy hatással játszottak. Hetényi oda irhatná a szerző helyett a saját nevét, a szöveg tetszésszerinti megváltoztatásáért, ez azonban nem von le játékából semmit, mert pl. most is szerepe kicsiny volt, játékát mégis gyakori taps zavarta, — úgy látszik, érzi, hogy olykor valamicskét megengedhet magának.

Vadász, Cseőregh, Virágh és Horváth jól játszottak.

A működő hölgyek, mint Baracsi, Alányi, tetszést arattak élvezetes játékaikkal.

■ A Böregér, Haffner és Geneé 3 felvonásos operettje került színre hétfőn.

Határozottan meglátszott az előadáson, hogy e darab különösen gyakoroltatott. — Pálffy Nina Rosalinda szerepében megkapó volt, a hozzáfűzött várakozáshoz híven játszott. Sziklay Szeréna Adél szerepében egy igazi szobaleányt kreált művészi magaslaton — egy éneke, mint játéka megfizethetlen gyönyört nyújtott.

Táborny Frida kár, hogy nem lett herczeg, még annak is beillett. Fess, sikkes volt.

Cseőregh igen jól énekelt.

Hetényi (Eisenstein), Virág (Blind ügyvéd), Bogyó (Froseh) szerepében ugyancsak kitettek magukért, megmutatták, hogy a színházban lehet mulattatni és mulatni.

Közgazdaság.

Gyümölcsfák hernyószása.

(A polgármester ur figyelmébe ajánlva.)

Mult tavaszon a hernyók óriási pusztítást vittek véghez a városunk beltelkein lévő kertek gyümölcsfáiban. A fák majdnem csupaszon álltak még május végén is. Éhes hernyótábor húzódott át a hernyófészkekből megtisztított kertekbe a szomszédok tisztítatlan fáirol. A szorgalmas gazda is odajutott tehát, a hová a hanyag: az ő gyümölcsfáit is lelobolták a *szomszédja hernyói.*

Az ilyen fák, melyeket a kártékony rovarok megkínóztak, nemcsak a hernyócsapás által töukretett esztendőben nem teremnek semmit, hanem a következőkben sem. És ez igen természetes, mert a hernyók a fák legfontosabb részét, a fák leveleit teszik tönkre. Már pedig a fának ugyanaz a levél, ami embernek agyomór és tüdő együttesen. A növénya levélével nem csak lélekezik, de táplálékot is vesz fel a levegőből szén-sav alakjában s hozzá a leveleiben megy véghez az emésztés egész folyamata. Ha tehát a növény leveleit a hernyók lerágják, akkor, hogy úgy szóljunk, a fák kopni és fuldokol egyszerre. Ez az oka, hogy hernyócsapással látogatott esztendőben főképen szilvafák tömegesen kipusztulnak.

Érdekes volt megfigyelni a mult évben azt a jelenséget is, hogy míg itt bent a város területén a fákat a hernyók teljesen lelobolták, ugyanakkor kint a szőlőkben

és a szőlők alatt, valamint a szomszéd falvakban, nyoma sem volt a hernyó pusztításának. Ennek a nyitja egyszerűen abban keresendő, hogy a sűrű embertömeget és macskák közelségét kerüli a hernyókat pusztító madarak serege. Ellenben a szőlők közelében, távol a zajtól és a kaján tekintetű macskáktól, fészket ver a madár és hordja apró fiókái számára táplálékknak a kártékony hernyók ezreit, tizezeit.

A madarak közül a hasznosakat tövény védi nálunk az emberek bántalmazásai ellen. Ők tehát a törvény oltalma alatt állanak; *sajnos azonban, hogy a törvények nem allnak az emberek oltalma alatt.* Így történik aztán, hogy a kiló számra gyártott törvények dacára nálunk soha sem mennek át az életbe az azokban lefektetett törekvések, egyszeren azért, mert a meghozott hasznos törvények végrehajtásával senki sem gondol.

Más országokban, ott nyugaton, valami szent dolog a madár, mely kivétel nélkül minden mivel ember oltalma alatt áll. Megbecsülik, mert ismerik a nagy hasznát. Ott a fákra mesterséges madárfészkeket kötöznek s ezzel édesgetik oda fészkelésre a czinkéket és hasznos madarakat. Télen madármenedékekről gondoskodnak s ételmezik őket, hogy az idő zordságában el ne pusztuljanak.

Nálunk? A gyerekseregnek madárfészkek kifosztogatása a legfőbb gyönyöre. Sőt a felnőtt emberek sem különbek a csemetéiknél. Tanuja voltam egy alkalommal, hogy három kereskedő segéd felfegyverkezve fióbertekkel milyen pusztítást vitt véhez Miskolcztól Tapolczáig tartó kirándulása alatt a leghasznosabb madarakban. Egész seregét lötték halomra a kék- és szénzinkéknek, tűzfeji királykának, fakuszóknak, harkályoknak. A város végén, mindjárt husz lépésre az éber Lukács kapitány ur lakásától, nap nap után fogják léppel a tengeliczéket. A város bármely pontjáról indulunk ki a szomszédos völgyekbe, mindenütt ott látjuk a naplopó, lézengő népséget, a mint egy kitett kalitkába zárt hívó tengeliczével s reá, vagy mellé helyezett lépvezzőkkel, a madarak megejtésén fáradoznak.

(Folyt. köv.)

MEGNYILT az orosházi házi kenyérsütőde!

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a már Magyarország több nagy városában általunk felállított sütődek mintái szerint, **helyben**

orosházi házi kenyérsütődét

állítottunk fel.

Hirneves házi kenyérünket, a mely az 1899. évi élelmezési kiállításon, a legnagyobb díjjal, nagy arany éremmel, a pálmával kitüntetett, **kizárólag orosházi asszonyokkal készítettjük.**

Az orosházi házi kenyérnek még az a megbecsülhetetlen előnye van, hogy tisztán kezelődik, a miről a n. é. hölgyközönség személyesen meggyőződhetik.

Szives pártfogást kér, kiváló tisztelettel

Orosházi Gémes-féle házi Kenyérsütőde.

Sütőde: **Vay-ut II. sz.**

Főelárúsítás: **Széchenyi-utca 65. sz.** Silbiger Ármin
Telefon. posztókereskedésével szemben. Telefon.

Remekirók Képes Könyvtára

Remekirók Képes Könyvtára

Remekirók Képes Könyvtára

Remekirók Képes Könyvtára

A MAGYAR és a VILÁGIRODALOM KINCSESHÁZA

a klasszikusok első és egyetlen magyar nyelvű *szövegképes* kiadása.

szerkesztője Radó A. a kiváló író és műfordító Kiadója LAMPEL R.

(Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedés, Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

ötven diszes kötet, a klasszikusok arany dombornyomású arczképével.

évente legalább 6 kötetes sorozatokban jelennek meg.

bevezetéseit a legjelesebb magyar írók és esztétikusok készítik.

Bevezetések szerzői: *Abrányi E., Alexander B., Ambrus Z., Argyal D., Bánóczy J., Balassa J., Beöthy Zolt., Dóczy L. báró, Endrődi S., Ferenczi Z., Haraszti Gy., Hegedüs L., Hevesi S., Ignátus János (Zilahy K. Béla), Kossuth F., Mikszáth K., Négyesy L., Palóczy M., Radó A., Rákosi J., Riedl Frigyes, Sásza K., Váczy J., Váradi A.*

művészeti vezetője Hegedüs László festőművész.

illusztráló művészgárdája a magyar festőművészek legjobbjai, közel félezer egész oldalas eredeti illusztrációval gazdagítja a gyűjteményt.

elsőrangu külföldi művészek remek illusztrációinak egyedül jogositott reprodukcióit közli.

illusztráló magyar művészei: *Benczur Gy., Bihari Sándor, Csók I., Éder Gy., Fesztay A., Garay A., Gergely I., Hári Gy., Hegedüs L., Jászai J., Jendvassik J., Károlyi B., Lotz K., Márk L., Mihálik D., Nagy Zs., Neogrády A., Olgay F., Réthy L., Stein J., Székely B., Szlányi L., Telegdy L., Tull O., Udrary G., Vágó Pál, Wagner S. és Zichy M.*

első tizennégy kötete már megjelent.

I—II. kötete: Petőfi S. összes költem. Bevezette: *Ferenczi Z.*, Neogrády A., Telegdy L. és Tull O. képeivel.

III—IV. kötete: Kisfaludy S. összes költeményei. Bevezette: *János.* Neogrády Antal, Réthy Lajos, Telegdy László és Tull Ödön képeivel.

V. kötete: Shakspeare Remekai I. Coriolanus, Othello, Romeo és Julia. Bevezette: *Alexander B.* Gilbert angol művész képeivel.

VI. kötete: Molière Remekai I. A fősvény. Dandin Gy. A kényeskedők. Botcsinálta doktor. Bevezette: *Haraszti Gyula.* Kiváló francia művészek és Gergely Imre magyar festőművész képeivel.

VII. kötete: Tóth K. válog. költeményei. Bevezette: *Endrődi S.* Neogrády A., Telegdy L. és Tull O. képeivel.

VIII. kötete: Berzsenyi Dániel munkái. Sajtó alá rendezte: *Bánóczy József.* Bevezette: *Váczy János.* Gergely Imre, Mihálik D., Szlányi L., Telegdy L. és Tull O. képeivel.

IX. kötete: Madách I. válog. munkái. Bevezette *Palóczy Menyhért.* Zichy Mihály illusztrációival.

X. kötete: Kossuth L. válog. munkái. Bevezette és sajtó alá rendezte *Kossuth F.* Rajzokkal és arczképekkel.

XI. kötete: Homeros Iliásza. Fordította és bevezette *Kemenes (Kempff) József.* Preller világhírű illusztrációival.

XII. kötete: Schiller költeményei. Fordította és bevezette *Dóczy Lajos.* Benczur Gyula, Lotz Károly, Wagner Sándor és számos külföldi festőművész illusztrációival.

XIII. kötete: Tóth Ede munkái. Bevezette *Garay Ákos* festőművész képeivel.

XIV. kötete: Kisfaludy K. munkái I. Sajtó alá rendezte és bevezette *Bánóczy József.* Éder Gyula, Hegedüs László, Neogrády Antal, Stein János, Szlányi Lajos és Tull O. képeivel.

egyes kötetei külön-külön is kaphatók 6 korona bolti áron, a IX. és X. kötet kivételével.

első tizennégy kötete 3968 oldal (873 iv) és 256 művészi illusztráció. A legolcsóbb és legértékesebb házi könyvtár és házi képtár. Ötven vaskos kötet. Ára diszkótésben 250 kor. Megrendelhető csekély részletfizetésre a **Lampel-Wodianer-féle** és bármely más könyvkereskedésben. Megrendelésnél pontosan kikötendő a klasszikusok első magyar szövegképes kiadása.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy itt helyben, Régi posta-utca 22. szám alatt

ÉPÍTÉSI IRODÁT

nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkálatokat, u. m.: **új épületeket, átalakításokat, javításokat, terv- és költségvetés készítését,** stb. e szakmába vágó munkálatokat.

A midőn a n. é. közönség pártfogását kérem, legyen szabad megemlítenem, hogy ezelőtt itt Miskolcra már huzamosabb ideig működtem e szakmában.

Tisztelettel

Weszely F. Károly.

Koporsó-raktár.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki n. é. közönség tudomására hozni, hogy Miskolcra, saját házámban, volt Fazekas, jelenleg **Jókai-utca 3. sz. alatt,** 1887. évtől fennálló, a mai kor igényeinek megfelelő

koporsó-raktáramat

tetemesen megnagyobbítottam és raktáron tartok a legegyszerűbb fakoporsótól a legdiszesebb érezkoporsóig, ugyancsak gyászkelelékek, **koszorú-szallagokat,** nagy választékban. Elvállalom **temetések rendezését** saját kocsijaimmal **legjutányosabb áron.**

A helybeli és vidéki közönség b. pártfogását kérvé, maradok tisztelettel

Drevenyák Pál,

koporsó-raktáros, Jókai-utca 3. sz.

Emeletes háznak és pinczének eladása.

Néhai **Thern Jakab** hagyatékához tartozó emeletes új ház (Miskolcra, Urak-utca 5. sz.) és lakható **házzal kettős pincze** (Nagy-Avason, közép sor 598. sz. alatt) a miskolci kir. törvényszéknek, mint telekkönyvi hatóságnak 1902. október 2-ikán 13236. sz. a. kiadott végzése és hirdetménye szerint

f. évi január hó 20-ik napján délelőtti 9 órakor a kir. törvényszék árverelő helyiségében fog elárvereztetni.

Kikiáltási ár, melyen alól nem fognak eladatni: az emeletes háznál 65700 korona és a pinczénél 1200 korona.

Árverezni szándékozó tartozik a becsár 10%-át a megbízott kezéhez előre lefizetni.

Az árverés közelebbi feltételei Miskolcra, a kir. telekkönyvi hatóságnál, Miskolcra a város-házánál, **Diósgyőr, Szirma, Zsolca s Csaba** községek előjáróságánál, ugyancsak a végrendeleti végrehajtónál (**Hunyady-utca 8. az egyházi irodában**) megtudhatók

Kiadó kocsiszin.

A magyar szabó-társulat tulajdonát képező

fedett kocsiszin,

mely raktárnak is alkalmas, **minden órán kiadó.**

Értekezhetni lehet **Varga István** társulati elnöknel, **Rákóczy-utca 30. szám alatt.**

Csak azon készítményeim valódiak, melyek védjegyemmel vannak ellátva.

RÁCZ JENŐ gyógyszerésznél

MISKOLCZON,

„AZ ARANY SZARVASHOZ” ezimzei gyógyszertárában

kaphatók 15 év óta közkedveltségnek örvendő alant elősorolt saját készítményei:

- Iris virágarczenőcs.** Számos hölgy áldja jó hatását — szeplő és májfolt ellen, arc- és kézbőrnek selyempuha-ágot ad, teljesen ártalmatlan szer, az arcot a redőktől késő korig megóvja, egy tégely 1 kor. Hozzá Iris balsam szappan, 1 db. ára 70 fill. Hozza Vépus arczpor, fehér, rózsás és krém színekben, 1 kis doboz 90 fill., nagy 1 kor. 60 fill.
- Pyrethro Salicyl szájjessentia** néhány esettel egyszeri szájj-öblögő vízbe, kellemes szájjizt kölcsönöz, a fogak romlását gátolja és a fogínyt erősíti, — 1 kis üveg 70 fillér. — 1 nagy üveg ára 1 korona 20 fillér. Hozzá (Pyrethro) növény fogpor, mely a fogakat desinficiálja és fehérré takarítja. — Oly esetekben, hol ezen szájszereimet nem használták és fogfájás van, ajánlatos a kitűnő jó hatású (Pyrethro) sveczi fog-csepp. 1 üveg ára 50 fillér.
- Hajerősítő (balsam) essentia.** Dr. Hebra híres bécsi egyetem tanár előírása szerint készítő a hajhullást és fejbőrkorpusodást megátalja, valamint egyéb fejbetegségeit megóv és kellemes illatánál fogva szívesen alkalmaztatik. 1 üveg ára 1 korona 20 fillér.
- Rác Jenő keleti „Balsam bajuszpedrője”,** seha meg nem meg nem avasodó, zsírmentes balsamokból készítő, igen kellemes illatu, minden bajuszszőrtökhöz alkalmazható. 1 kis doboz ára 30 fillér. 1 nagy doboz 50 fillér.
- Cannabin** (tyukzeembalsam), biztos határu és legkényelmesebben alkalmazható szer a tyukzemek és bőrkeményedések és sümörök kiirtására. 1 üveg ára 70 fillér.

Lébizadás ellen Calicyl Dermassant port. 1 doboz ára 1 korona.

Szőrvesztőnek Depillatoriumot. 1 üveg 1 korona.

Rüh (úhatka ellen) Naphtol kenőcs. 1 kis tégely 1 korona, — nagy 3 korona.

Köszvény ellen I-II. számú Tengeri köszvény olaj. 1 üveg ára 1 K.

Ugy az elősorolt, mint egyéb készítményeimhez utasítás mellékelve van; kívánatra részletes árjegyzék utasításokkal megküldetik

Csak azon készítmények valódiak, melyek fenti védjeggyel vannak ellátva. A drága külföldi hasonzerket, úgy mennyiségileg, mint minőségileg és olcsóságukkal fölülmulják; úgy, hogy általános házi szerek gyánánt legjobban alkalmazhatók.

Főraktár: Budapest **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertára, Király-utca 12. szám.

Rendelési cím: **Rác Jenő** gyógyszerész Miskolcra.